

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 13.12.2004 61. vuosikerta Numero 4 Sivu 11

Maanparannuskalkin käyttö on vähentynyt

Sami Myyrä, MTT

Peltojen hyvä sadontuottokyky on yhteiskunnan kannalta tavoiteltavaa, jos pellot halutaan pitää viljeltyinä. Tutkimusten mukaan peltojen kasvukunnosta huolehtimiseen ei kuitenkaan ole samoja taloudellisia kannusteita kuin ennen EU-aikaa. Erityisesti luontaisilta sadontuotto-ominaisuuksiltaan huonojen peltojen kalkituksen kannattavuus on huonontunut. Tämä voi pitkällä aikavälillä alentaa kasvinviljelyn tuottavuutta ja vaikuttaa maatalouden ravinnepestöihin.

Uudet tulokset kertovat siitä, että erityisesti luontaisilta sadontuotto-ominaisuuksiltaan huonojen peltojen kalkituksen kannattavuus on heikentynyt. Keskimäärin kalkituksen kannattavuus on huonontunut hiukan, mutta sadontuotto-ominaisuuksiltaan hyvien peltojen kalkituksen kannattavuus on edelleen hyvä.

Kalkitustilaston mukaan maanparannuskalkin myynnissä on tapahtunut kaksi muutosta. Vuotuisten kalkitusmäärien vaihtelu on tasaantunut ja maanparannuskalkin kokonaisymyynti on vähentynyt. Havaittu kehitys on huolestuttava, mutta syy ei ole viljelijöiden. He toimivat johdonmukaisesti nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

Kalkituksen kannattavuus muutoksessa

MTT:n taloustutkimuksessa tarkasteltiin tilojen peltojen keskimääräistä jyvityksen pistelukua, pH:ta ja tiloilla aikaansaatuun maatalousyli jäämää ja niiden välistä yhteyttä. Tulosten perusteella todettiin, että kalkituksella saatava vuotuinen taloudellinen hyöty riippuu olennaisesti tilan peltojen lähtötilanteen pH:sta sekä jyväluvusta, jotka kuvaavat pellon luontaista maalajeista ja multavuudesta johtuvaa sadontuottokykyä.

Ehkä hieman yllättävä tulos oli se, että kalkituksen tuoma taloudellinen hyöty riippui voimakkaasti pellon maalajeista ja multavuudesta johdetuista jyväluvuista. Kalkituksen kannattavuus on heikentynyt sellaisilla pelloilla, joiden jyvityksen pisteluku on huono. Parhaimmilla pelloilla kalkitus sen sijaan kannattaa edelleen hyvin.

Tulokset osoittavat, että maalajeiltaan ja multavuudeltaan keskimääräisten peltojen kalkituksen kannattavuus on heikentynyt vain hieman. Esimerkiksi runsasmultaista hietasavipeltoa kannattaa kalkita, kun pH on alle 6,1.

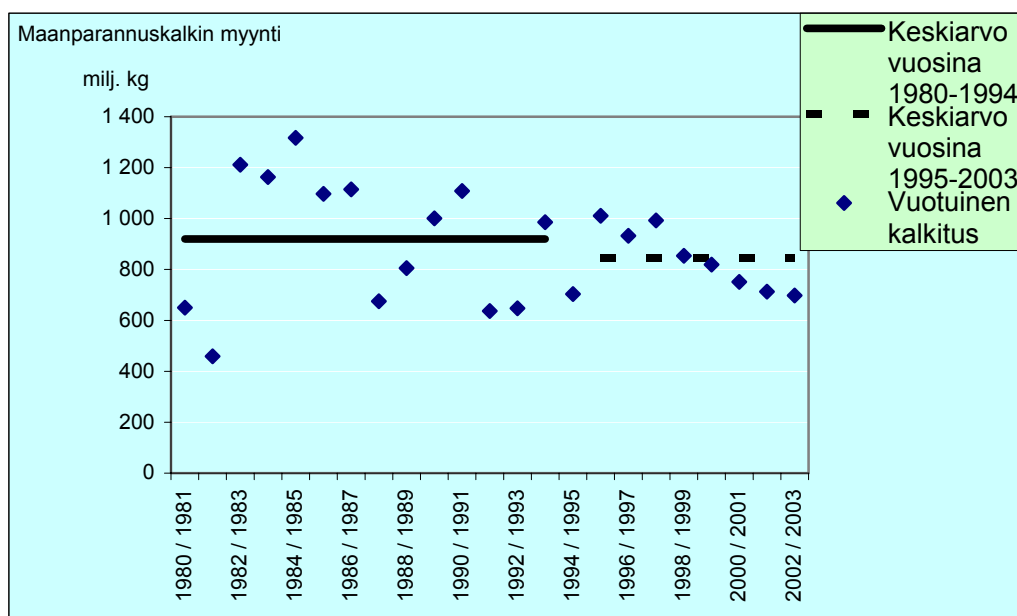
Perinteisten suositusten mukaan kalkituskyynnys on 6,0 - 6,4. Tämä maalaji edustaa sadontuottokyvyltään suomalaista keskiarvopeltoa, jonka jyväluku on 81.

Hälyttävää on kuitenkin se, että maalajeiltaan ja multavuudeltaan keskimääräistä huonompien peltojen taloudellinen kalkituskyynnys on noussut huomattavasti. Esimerkiksi runsasmultaisen hiesumoreenin (jyväluku 69) taloudellinen kalkituskyynnys on 5,6. Niinpä vain tätä happamampia hiesumoreenipeltoja kannattaisi kalkita. Tulos saattaakin tarkoittaa sitä, että nykyisessä taloudellisessa toimintaympäristössä sadontuottokyvyltään keskimääräistä heikommista pelloista on tulossa marginaalipeltoja. Niiden kasvukunnon ylläpitoon tai kohentamiseen viljelijällä ei ole samoja taloudellisia kannusteita kuin aikaisemmin. Ympäristövaikutusten ja tuottavuuskehityksen kannalta kuvattulla kehityksellä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia.

Vuokrapellot kärsivät

Kalkituksen kannattavuuden kannalta on olennaista myös se, ettei pellon hallintaoikeuteen liity epävarmuutta. Kalkituksella saatava suurikaan vuotuinen taloudellinen hyöty ei riitä tekemään kalkituksesta kannattavaa, jos pellon hallintaoikeus on kalkitusinvestointia suunnittelevan viljelijän hallussa esimerkiksi vuokrauksesta johtuen vain muutaman vuoden. EU-aikana nopeasti lisääntyneen pellonvuokrauksen voidaankin katsoa omalta osaltaan vaikuttaneen havaittuun kalkitusmäärien vähenemiseen.

Lisätietoja: sami.myyra@mtt.fi
puh. (09) 5608 6302

Maanparannuskalkin myynti lannoitusvuosina 1980/1981 - 2002/2003. (Maataloustilastollinen vuosikirja).